

EU-ASIOIDEN KÄSITTELY SUOMESSA

Tommi Peuhkurinen

Kevät 2020

Eduskunnan kirjasto

EDUSKUNTA

Esityksen rakenne

- ✓ EU-asiain käsittely valtioneuvostossa
- ✓ EU-asiain käsittely eduskunnassa
- ✓ Lobbaus eli edunvalvonta Euroopan unionissa

Käsittely valtioneuvostossa 1/2

- ✓ EU-asioiden käsittely Valtioneuvostossa
- ✓ Ennakointi ja vireilletulo (vastuuvalmistelija jo Brysselissä)
- ✓ EUTORI=EU-asiain hallintajärjestelmä
- ✓ EUTORI-asia jokaiselle uudelle EU-säädösehdotukselle

Käsittely valtioneuvostossa 2/2

- ✓ Valtioneuvoston kanslia: ehdotus EU-asian vastuuministeriöksi
- ✓ Merkittävissä EU-asioissa EUTORI-asia ennakoivasti ennen säädösehdotusta

EU-asiain käsittely valtioneuvostossa

- ✓ EU-ministerivaliokunta
- ✓ Valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osasto
- ✓ EU-asiain komitea
- ✓ EU-jaostot
- ✓ Suomen pysyvä edustusto

EU-asian yhteensovittaminen

- ✓ poikkeuksellinen yhteensovittamisjärjestelmä
- ✓ virkamiesvalmistelu, EU-ministerivaliokunta, EU-asiain komitea, sen asettamat jaostot, eduskunnan informointi. Suomen pysyvä edustusto.
- ✓ Vastuuvalmistelija: E-kirje/U-kirjelmä/perusmuistio.
- ✓ [Suomen EU-politiikka](#)

EU-ministerivaliokunta

- ✓ tärkein toimielin VN:ssa, pj pääministeri
- ✓ Suomen toimintalinjat Ministerineuvoston kokouksiin
- ✓ esittelijänä toimivaltainen ministeri
- ✓ sihteeristönä VNK:n EU-asioiden osasto
- ✓ Ahvenanmaan maakunnan hallituksen pj mukana Ahvenanmaan asioissa

Valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osasto

- ✓ EU-asioiden yhteensovittaminen VN:ssa ja kansallisen yhteensovittamisjärjestelmän toimivuus
- ✓ EU-ministerivaliokunnan sihteeristö
- ✓ edustettuna EU-asiain komitean asettamissa jaostoissa
- ✓ Eurooppa-neuvoston kokousten valmistelu
- ✓ EU:n institutionaalisiin kysymyksiin liittyvät tehtävät

EU-asioiden komitea

- ✓ ministeriöt, tasavallan presidentin kanslia, oikeuskanslerin virasto, Suomen Pankki, Ahvenanmaan maakuntahallitus
- ✓ useita ministeriöitä koskevia EU-asioita, esim hallituksen vuosittaisia EU-politiikan avaintavoitteita
- ✓ unionin toimielimiin lähetettävät kansalliset asiantuntijat
- ✓ 3-4 kertaa vuodessa

EU-jaostot

- ✓ EU-asioiden komitea: 36 sektorikohtaista valmistelujaostoa
- ✓ jaostojärjestelmä virkamiesvalmistelun perusrakenne
- ✓ pj ja siht toimivaltaisesta ministeriöstä
- ✓ laaja kokoonpano: etujärjestöt ja sidosryhmät
- ✓ suppea kokoonpano: toimivaltaiset ministeriöt ja keskusvirastot

Suomen pysyvä edustusto Brysselissä

- ✓ Suomen pysyvä edustusto verkossa
- ✓ EU-edustusto valmistelee EU:n neuvoston päätöksiä Suomen hallituksen ohjeiden pohjalta
- ✓ valmistelussa virkamieskomiteat: tärkein Coreper, jäsenvaltioiden pysyvien edustajien komitea
- ✓ Coreperin apuna yli 200 työryhmää

EU-tuomioistuin- ja -rikkomusasiat

Ulkoasiainministeriön oikeuspalvelun EU-tuomioistuinasiat-yksikkö: Suomen edustaminen Suomea vastaan käynnistämässä rikkomusasioissa ja EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa oikeudenkäyntiasioissa.

EU-asiain käsittely eduskunnassa

- ✓ [EU-asiat eduskunnassa](#)
- ✓ Eduskunnassa keskeinen toimija unioniasioissa: suuri valiokunta. Yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat asiat käsittelee ulkoasiainvaliokunta. Erikoisvaliokunnat ovat lausunnon antajia.
- ✓ Valtioneuvosto toimittaa Suomen perustuslain 96 § ja 97 § mukaisesti eduskunnalle tietoja EU-asioista ja niitä koskevasta päätöksenteosta, jotta eduskunta voi ottaa kantaa niiden käsittelyyn mahdollisimman varhaisessa

EU-asian käsittely eduskunnassa

- ✓ Suuri valiokunta
- ✓ Ulkoasiainvaliokunta
- ✓ Erikoisvaliokunnat
- ✓ Täysistunto

Suuri valiokunta

- ✓ [Suuri valiokunta ja EU-asiat](#)
- ✓ Suuri valiokunta tekee päätöksen eduskunnan kannasta perehdyttyään EU:n päätösehdotukseen, valtioneuvoston sitä koskevaan kirjelmään ja erikoisvaliokunnan lausuntoon. Suuren valiokunnan kannanotto velvoittaa valtioneuvostoa poliittisesti
- ✓ Ennen EU:n ministerineuvoston kokousta toimivaltainen ministeri suureen valiokuntaan.
- ✓ Suuri valiokunta voi myös pyytää selvityksiä asioiden valmistelusta Euroopan unionissa.

Ulkoasiainvaliokunta - EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikka

- ✓ [Ulkoasiainvaliokunta ja EU-asiat](#)
- ✓ EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikka
- ✓ Ulkoasiainvaliokunta: käsittelee EU-asioita, kuulee ministereitä sekä päättää eduskunnan kannasta.

Erikoisvaliokunnat ja EU-asiat

- ✓ merkittävä rooli EU-asioiden käsittelyssä
- ✓ erikoisvaliokunnat antavat lausuntoja
- ✓ lausuntojen määrä vaihtelee laajalti

EU-asiat eduskunnan täysistunnossa

- ✓ jos eduskunnan on hyväksyttävä EU:n päätös tai ryhdyttävä sen johdosta lainsäädäntötoimiin.
- ✓ EU:n säädökset, ennen kaikkea direktiivit, vaativat usein muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

Toissijaisuusvalvonta

- ✓ päätökset tehtävä mahdollisimman lähellä kansalaisia
- ✓ Kansalliset parlamentit: toissijaisuusmuistutus EU:n toimielimille. Muistutuksen perusteena: asiasta tulisi unionitason asemesta päättää kansallisesti, alueellisesti tai paikallisesti.
- ✓ Eduskunnan toissijaisuusmuistutukset on hyväksyttävä täysistunnossa suuren valiokunnan mietinnön pohjalta.
- ✓ TS-asiat

Eduskunnan tiedonsaanti EU-asioista

- ✓ [Eduskunnan tiedonsaanti EU-asioista](#)
- ✓ eduskunnalle ehdotukset, joista päätetään Euroopan unionissa ja jotka muutoin perustuslain mukaan kuuluisivat eduskunnan toimivaltaan (perustuslain 96 §, ns. U-asiat)
- ✓ suurella valiokunnalla ja ulkoasiainvaliokunnalla rajoittamaton oikeus saada valtioneuvostolta tietoja asioiden valmistelusta EU:ssa (perustuslain 97 §, ns. E-asiat)

U-kirjelmät / U-asiat / Unioniasiat

- ✓ Lainsäädäntöehdotukset ja muut eduskunnan toimivaltaan kuuluvat ehdotukset lähetetään eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmällä (U-kirjelmä)
- ✓ komission ehdotus, muistio esityksen sisällöstä ja vaikutuksista sekä valtioneuvoston kanta asiaan
- ✓ Eduskunnan puhemies: U-kirjelmä suureen valiokuntaan (tai ulkoasiainvaliokuntaan) ja määrää mitkä erikoisvaliokunnat antavat asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle. Kirjelmän lähettämisestä valiokuntiin ilmoitetaan täysistunnossa.
- ✓ Verkossa vuodesta 1998
- ✓ esimerkki: [U 2/2015](#)

E-kirjeet/ E-asiat /Eurooppa-asiat

- ✓ Valtioneuvoston selvitys muussa kuin eduskunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa (E-kirje) on tavallisesti yksittäisen ministeriön kirje
- ✓ E-kirjeet lähetetään suoraan ministeriöstä suurelle valiokunnalle. Erikoisvaliokunnat päättävät itsenäisesti antavatko ne asiasta lausunnon
- ✓ Verkossa vuodesta 2001
- ✓ Esimerkki: [E 4/2013](#)

UTP-asiat / Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat asiat

- ✓ UTP-asia (ulko- ja turvallisuuspolitiikka -asia) vireille valtioneuvoston selvityksellä. Ministeriöiden selvityksillä informoidaan eduskuntaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevista asioista.
- ✓ Eduskunta: valtioneuvostolta selvitys ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevista asioista (PL 97 §). Suurin osa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, mutta joukossa myös mm. YK:ta koskevia asioita
- ✓ Verkossa vuodesta 2003

Y-asiat / yhdentymisasiat, U- ja E-jatkokirjeet

- ✓ Y-asiat (yhdentymisasiat) vuonna 1994 (ETA-jäsenyyden aikana) eduskuntaan tulleita asioita. Y-kirjelmiä ei ole kokoteksteinä eduskunnan verkkosivuilla, esimerkiksi Y 35/1994
- ✓ **U- JA E-Jatkokirjeet:** jatkokirje seuraavissa tilanteissa:
- ✓ ehdotus *muuttuu* niin oleellisesti aiemmasta ehdotuksesta, edellyttää Suomen kannan uudelleenarviointia
- ✓ ehdotukseen *lisätään* eduskunnan toimivallan alaan kuuluvia uusia asioita, joihin eduskunta ei ole aiemmin ottanut kantaa
- ✓ UJ:t verkossa vuodesta 2001, EJ:t samoin vuodesta 2001

Esimerkkinä sähkörahadirektiivi

- ✓ [KOM \(2008\) 627](#) →
- ✓ EUTORI 2008/1488 →
- ✓ [U 4/2009](#) →
- ✓ [Direktiivi 110/2009](#) →
- ✓ [HE 2/2011](#) →
- ✓ Sädökset 899-907/2011

Selonteot, tiedonannot ja ilmoitukset

- ✓ tiedonanto tai selonteko hallintoa tai kansainvälisiä suhteita koskevasta asiasta. tiedonannon päätteeksi voidaan äänestää valtioneuvoston tai ministerin luottamuksesta
 - ✓ Voivat olla EU-asioita, esim PI EU-asioista
- 22.11.2017

Ministerien kuuleminen 1/2

- ✓ Ennen EU:n ministerineuvostojen kokouksia ministerit esittelevät neuvostossa käsiteltäviä asioita suurelle valiokunnalle
- ✓ Ministerikuulemiset neuvoston kokousta edeltävänä perjantaina. Valiokunnan jäsenille *etukäteen* neuvoston asialista ja jokaiseen asiakohtaan liittyvä ministeriön muistio, jossa valtioneuvoston kanta
- ✓ Varmistetaan että asian valmistelu on edennyt SUV:n edellyttämällä tavalla ja annetaan ministerille *toimivaltuus* tulevia neuvotteluja varten

Ministerien kuuleminen 2/2

- ✓ Neuvoston kokouksen jälkeen:
ao.ministeriöstä kirjallinen kokousraportti suurelle valiokunnalle (ja ulkoasianneuvoston kokouksesta ulkoasiainvaliokunnalle)
muutaman päivän sisällä
- ✓ Jos ministeri on neuvostossa jostain syystä joutunut *poikkeamaan yhteisesti sovitusta* kannasta, hänen on tällöin annettava asiasta selvitys ja perusteltava toimintalinjansa

Julkisuus 1/2

- ✓ Valiokuntien kokoukset eivät ole julkisia
- ✓ Yhteiskunnallisen keskustelun edistämiseksi avoimia silloin, kun kokouksissa hankitaan tietoa esim. asiantuntijakuulemisten kautta
- ✓ Pöytäkirjat ja useimmat asiakirjat julkisia välittömästi valiokunnan kokouksen jälkeen. Lehdistötiedotteessa tärkeimmät päätökset

Julkisuus 2/2

- ✓ *Vaitiolon mahdollisuus*: SuV tai UaV voi päättää, että edustajien noudatettava vaitioloa asian käsittelyssä. Tavallisesti tämä johtuu tilanteesta, jossa ei haluta paljastaa Suomen neuvotteluvaraa.
- ✓ suurin osa ei luottamuksenvaraisia.

Suomen järjestelmän hyvät ja huonot puolet

- ✓ +ministerit mukana
- ✓ +eduskunnan vahva rooli
- ✓ +Rakenne selkeä, kattava, tehokas

- ✓ -tärkeimpien asioiden hukkuminen massan sekaan
- ✓ -tulos riippuu siitä, mihin sitä halutaan käyttää

Kansainvälinen yhteistyö

- ✓ SuV ja UaV tapaavat europarlamentaarikkoja säännöllisesti
- ✓ vierailut Brysselissä, tapaavat komissaareja, korkeita virkamiehiä sekä EP:n jäseniä. EU-edustuston virkamiehet antavat valiokunnalle tietoja asiain valmistelusta.
- ✓ Yhteistyö muiden parlamenttien EU-valiokuntien kanssa ja EP:n kanssa tapahtuu [Conference of Parliamentary Committees for Union Affairs of Parliaments of the European Union](#) kautta.
- ✓ Kansallisilla parlamenteilla on myös sähköinen EU-tiedon [IPEX](#)-foorumi, joka toimii parlamenttien välisenä tiedonvaihtokanavana

Eduskunnan Brysselin-toimisto 1/2

- ✓ [Eduskunnan Brysselin-toimisto](#)
- ✓ Eduskuntaa palvelee EU-asioissa eduskunnan Brysselin-toimisto, osa eduskunnan EU-sihteeristöä
- ✓ seuraa EU:n lainsäädäntöaloitteita jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- ✓ Brysselin asiantuntijalla [Twitter-tili](#)

Eduskunnan Brysselin-toimisto 2/2

- ✓ avustaa ja osaltaan vastaa Brysseliin suuntautuvista kansanedustajien virkamatkoista
- ✓ yhteistyö europarlamentaarikkojen kanssa

Lobbaus eli edunvalvonta Euroopan unionissa

- ✓ Lobbaus=pyrkimys vaikuttaa päätöksentekijöihin ja päätösten valmisteluun tavoitteen, näkyvyyden tai muun edun saavuttamiseksi.
- ✓ Lobbareiden kirjo Brysselissä on laaja.
- ✓ Lobbarirekisterissä 6500 toimijaa vuonna 2014 . Edunvalvojarikisteri on vapaaehtoinen. Rekisteri otettiin käyttöön 2011.
- [EU:n toiminnan avoimuus](#)

Oikeusministeriö, 2011

Eduskunnan ja valtioneuvoston yhteistoiminta
Euroopan unionin asioiden kansallisessa
valmistelussa.

Kiitos!

- tommi.peuhkurinen@eduskunta.fi
- Muistakaa vastata palautekyselyyn!

EDUSKUNTA

